

UNDERREMISS TILL TCO ANGÅENDE BETÄNKANDET
FOLKHÖGSKOLAN I FRAMTIDSPERSPEKTIV SOU 1990:65

Postadress

Box 6087
172 06 SUNDBYBERG

Gatuadress

Friluftsvägen 18

Telefon

08-28 88 95

Bankgiro

410-4964

Postgiro

8 68 03-4

REMISSYTTRANDE ANGÅENDE BETÄNKANDET FOLKHÖGSKOLAN I
FRAMTIDSPERSPEKTIV (SOU 1990:65)
AVGIVET AV SVENSKA FOLKHÖGSKOLANS LÄRARFÖRBUND

INLEDNING

Folkhögskolekommittén har initierat en diskussion om folkhögskolan och om folkbildningens uppgifter i framtiden. Den har stor betydelse för folkhögskolornas framtid och kommer självfallet att påverka folkhögskolornas kommande verksamhetsplanering.

Svenska Folkhögskolans Lärarförbund delar folkhögskolekommitténs uppfattning att folkhögskolan även i framtiden har viktiga uppgifter att fylla, både vad gäller allmänna och behörighetsgivande kurser för främst korttidsutbildade, och andra kurser av olika längd som stärker demokratin allmänt, stöder och utvecklar folkrörelser och organisationer och bidrar till att öka den kulturella delaktigheten.

SFHL ställer sig dock kritisk till några av kommitténs huvudtankar. Dessa tas upp i mer övergripande synpunkter varefter SFHL i sitt yttrande följer kapitelrubrikerna i betänkandet.

FOLKHÖGSKOLANS FRAMTIDA UPPGIFTER

SFHL ansluter sig till kommitténs uppfattning att den viktigaste uppgiften för folkhögskolan ska vara allmän medborgerlig bildning och att korttidsutbildade ska prioriteras. Men även invandrare och flyktingar är målgrupper som bör prioriteras.

Kommittén föreslår att folkhögskolekurserna ska öka i städer och områden där de korttidsutbildade är många, och menar att resurserna till detta ska komma från reducering av vissa yrkeskurser och från s.k.collegekurser. Enligt de föreslagna statsbidragsreglerna finns det ett begränsande tak på verksamheten. SFHL anser att om rekrytering av prioriterade målgrupper verkligen ska få genomslag, måste folkhögskolan få resurser att ta emot dessa. Den föreslagna resursomprioriteringen kommer inte att räcka. I stället borde taket tas bort för dessa målgruppers studier på folkhögskola.

En annan viktig faktor är att ge rejäla studiesociala förbättringar till denna grupp.

I det framtida samhället får kunskaper stor betydelse. Trots dagens rika utbud av grundutbildning finns det fortfarande stora grupper av vuxna som under en lång tid framöver kommer att ha behov av att komplettera och förnya sin utbildning för att inte missgynnas i arbetslivet. Den expanderande personalutbildningen skapar nya kunskapsklyftor. Folkhögskolan har alltså en roll att spela när det gäller att överbrygga sådana kunskapsklyftor. SFHL vill här understryka kommitténs definition av begreppet korttidsutbildade, dvs alla som inte har kunskaper motsvarande minst tvåårig gymnasieskola är korttidsutbildade jämfört med dagens och morgondagens ungdomar.

Att utvidga den folkbildande rollen kan bli en intressant uppgift. Men SFHL finner det svårt att dra så skarpa gränser mellan å ena sidan grundutbildning och folkbildning och å andra sidan mellan specialkurser och yrkesinriktade kurser som kommittén tänker sig. Folkhögskolan ska i stället verka för att närma utbildning och bildning till varandra. Det innebär att såväl kompetensgivande kurser, yrkesinriktade kurser som övrigt kursutbud ska utmärkas av folkbildningens förhållningssätt, dvs idéburen verksamhet, deltagarstyrning, och en människosyn, pedagogik och miljö som levandegör demokratiska principer och utvecklar kulturell delaktighet och eget skapande.

Folkhögskolan ska föra ut kultur och vetenskap genom att ge tillfälle till möten mellan aktiva kulturarbetare och forskare och medborgarna. Inte minst viktigt är mötet mellan olika kulturer i vårt framtida mångkulturella samhälle. Det internationella engagemanget liksom den nordiska tillhörigheten bör understrykas mer än vad kommittén gjort i betänkandet.

HUVUDMANNASKAPET

Folkhögskolan kan ha folkrörelseanknytning via huvudmannen och genom samverkan med olika organisationer. Kommittén trycker starkt på att folkhögskolorna ska vara profilerade och gärna folkrörelseägda. SFHL vill kraftigt markera att det finns ett stort värde för både medborgarna och olika organisationer att antalet landstingseskolor och fristående skolor inte minskar drastiskt. Landstingseskolorna och de fristående skolorna har ett stort berättigande genom att dels kunna vara samarbetspart till mindre folkrörelser och organisationer som inte själva har folkhögskolor, dels kunna utgöra ett alternativ till starkt profilerade rörelseskolor för människor som som främst vill delta i studier med ett allmänt folkbildnings- och demokratiperspektiv.

Det allmänna folkbildnings- och demokratiperspektivet ska alltid vara överordnat huvudmannens profilering.

Allmän medborgerlig bildning ska alltså vara folkhögskolans huvuduppgift.

Landstingseskolor och fristående skolor bör dessutom ha uppgiften att vara regionala och kulturella centra i sina bygder och där ta på sig nya folkbildande uppgifter.

ÖKAT HUVUDMANNAANSVAR, MÅLSTYRNING OCH REGELFRIHET

SFHL finner ett värde i att öka huvudmannens engagemang, och att skapa ett flexiblere regelsystem. Vi anser dock att vissa övergripande frågor av stor vikt för folkhögskolans inre demokrati och för kvalitetskravet på folkhögskolorna bör finnas inskrivna i förordningen.

Den inre demokratin är en primär angelägenhet för en skolform vars målsättning är att utveckla medborgarnas demokratiska förmåga. Lärarnas och kursdeltagarnas möjligheter att påverka verksamheten måste garanteras. Detta är inte minst viktigt inför utformandet av nya reglementen och verksamhetsplaner, men också i det löpande arbetet. Det kollektiva pedagogiska ansvar som lärarrådet hittills haft hör nära samman med lärarnas engagemang för folkhögskolan och bör fortfarande ligga på lärarna. Vidare bör varje folkhögskola ha

en egen styrelse för att huvudmannens engagemang och ansvar ska kunna få en så stark lokal förankring som möjligt. Utvärderingsarbetet ska ligga så nära verksamheten som möjligt.

Kommittén har uttalat sig för att behörighetsregler ska finnas i en bilaga till förordningen. SFHL vill understryka att centrala behörighetsregler måste finnas för folkhögskolans lärare.

Vad gäller utformningen av dessa mera konkret återkommer vi längre fram.

Fortbildning och pedagogisk utveckling hör till framtidens angelägnaste krav för att verksamheten ska kunna uppfylla de intentioner som anges. Därför instämmer vi med kommittén att ett minimikrav på denna resurs storlek ska anges i förordningen men SFHL menar att detta utrymme inte får delas med en annan angelägen uppgift, nämligen uppsökande verksamhet och rekrytering av korttidsutbildade. Den senare bör ha en egen öronmärkt pott.

2.2 ALLMÄNNA KURSER

SFHL ansluter sig i princip till statsbidragsvillkoret på en allmän kurs med 20 deltagare under 30 veckor. En lång allmän kurs bör finnas på varje folkhögskola för att korttidsutbildade ska kunna ha möjligheten att skaffa kompetens för högskolestudier genom att välja folkhögskolealternativet. En sådan kurs ger också stabilitet och ger möjlighet till personlig utveckling. Den är viktigt också för att ge underlag för en lärarkår med bred ämneskompetens på varje folkhögskola.

SFHL delar också kommitténs uppfattning om behovet av ökad satsning på rekrytering av korttidsutbildade och att om folkhögskolan ska ha reell möjlighet att nå dessa utöka folkhögskoleverksamheten i tätorter och städer. Som tidigare nämnts bör också det ekonomiska bidragstaket för denna verksamhet tas bort och de studiesociala villkoren förbättras för denna målgrupp.

En förutsättning för att kräva 30 veckor i stället för dagens 2x15 bör då vara, att § 38 i förordningen, som anger hur en deltagarvecka beräknas, får en sådan utformning att det inte blir en nedskärning av statsbidraget vid justeringen av antalet elever andra terminens början, om det skulle vara så att antalet minskat. Den elevgrupp som tenderar att göra flest avbrott/avhopp är samtidigt den som har den svagaste studiemotiveringen, ofta förenat med olika sociala problem. Skolorna får inte tvingas att prioritera bort dessa deltagare av risken att de ska avbryta studierna i förtid. Lärarunderlaget måste säkras.

När omprövning av en skolas statsbidrag görs vart tredje år bör hänsyn tas till regionala behov av viss verksamhet, om kravet på 20 elever under 30 veckor ej kunnat uppfyllas trots ansträngningar till rekrytering.

I framtiden om en mer flexibel kursorganisation önskas, måste man speciellt beakta distansstudier och kombinat och se till att även hemstudieperioder får inräknas i deltagarveckorunderlaget på något sätt. Viktigt är också att folkhögskolan ses som en egen skolform och inte påförs organisationsformer som hör hemma i komvux.

2.3 , 2.4. YRKESINRIKTADE KURSER OCH SPECIALKURSER

Inom ramen för folkhögskolans allmänna målsättning bör folkhögskolan kunna ge yrkesinriktad utbildning. Den begränsning som skrivs in i § 17 får inte innebära att endast rörelseskolor fritt ska kunna tillgodose huvudmannens behov av utbildning. Landstingsskolor och fristående skolor fyller ofta ett regionalt behov med vissa yrkeskurser. Det gäller t ex mediakurserna. Folkhögskolan ska kunna arbeta med yrkesförberedande, yrkesinriktade eller amatörinriktade utbildningar under förutsättning att utbildningarna har en klar folkhögskoleprägel.

SFHL delar kommitténs uppfattning att de estetiska utbildningarna på folkhögskola har betytt mycket för att sprida de konstnärliga utbildningarna i landet. Vi menar också liksom kommittén att skolorna gärna kan satsa mera på det folkliga kulturområdet. Vi anser samtidigt, liksom kommittén också framhållit, att de estetiska kurserna mycket väl kan förena syftena att vara studieförberedande, yrkesförberedande och personlighetsutvecklande. Den estetiska verksamheten ska kännetecknas av kvalitet. I övrigt anser vi att gränsdragningen mellan yrkesinriktade kurser och specialkurser inte kan göras alltför skarp.

2.5 FRITIDSLEDARUTBILDNINGEN

Folkhögskolekommittén fick i uppgift i tilläggsdirektiv att särskilt studera fritidsledarutbildningen. Tyvärr har tiden som stått till förfogande varit för knapp för en ingående analys. De problem som utbildningen haft i form av bristande resurser, bristande forskningsenknytning och hög undervisningsskyldighet för lärarna har därför inte beaktats tillräckligt.

SFHL delar kommitténs uppfattning att fritidsledarutbildningen ska ligga kvar på folkhögskolan. Folkhögskolornas arbetsformer, varvningen av teori och praktik, kontakter med yrkesliv och folkrörelser ger ett bra utgångsläge för att utforma samhällets fritidspolitik. Vi kan också delvis instämma i att den ska profileras starkare mot vissa målgrupper eller mot en viss inriktning, men menar att den inte får splittras på olika avnämningar utan vara en enhet. Den som går en fritidsledarutbildning ska kunna ta tjänster både inom kommunal

fritids
förelägg - föreningsarbete
öppet socialt arbete
SFHL instämmer i kommitténs uppfattning att utbildningen skall ge allmän behörighet till forskarutbildning. Den ska som nu motsvara 60 poäng på högskolenivå.

De utbildningsråd som funnits för fritidsledarskolorna bör omorganiseras så att de blir mindre och effektivare och kan spela en roll i förändringsarbetet. Den föreslagna centrala referensgruppen bör vara fristående från en tillsynsmyndighet, och bestå av representanter för huvudmännen, Fritidsledarskolorna och övriga intressenter.

Kommitténs förslag till påbyggnadsutbildning är välkommet. Den kan förläggas till högskola i samarbete med en eller flera fritidsledarskolor, som kommittén föreslår. Utbildningen kan som kommittén tänkt sig vara gemensam för fritidspedagoger och

fritidsledare. UHA bör i enlighet med förslaget få i uppdrag att utforma utbildningen i samverkan med tillsynsmyndigheten, huvudmannorganisationerna och de fackliga organisationerna. Men även kortare fortbildningskurser i samverkan med högskolan som några folkhögskolor idag genomför bör finnas vid sidan av den längre påbyggnadsutbildningen.

SFHL anser som kommittén att det är angeläget med fritidsforskning och tycker att förslaget om en tillfällig delegation knuten till Forskningsnämnden är bra förutsatt att finansieringsfrågan kan ordnas. Det är viktigt att lärare som arbetar i verksamheten bereds resurser för forskning i form av lägre undervisningskyldighet.

2.7 SAMVERKANSKURSER OCH KORTA KURSER .

Antalet korta kurser på en folkhögskola får inte vara för stort om man vill värna om att behålla en folkhögskoleprägel och inte bli kurshotell. Därför ansluter sig SFHL till den begränsningsregel som kommittén föreslår, att högst en tredjedel av kurserna får vara av 2-5 dagars längd. SFHL anser dessutom att det bör införas en garanti för att inte kurser med en längd som obetydligt överskrider 5 dagar ska kunna anordnas obegränsat. Vi föreslår därför att man skriver in i förordningen att högst 50 % av skolans totala kursvolym ska få utgöra kurser kortare än 15 veckor under en treårsperiod.

SFHL delar helt kommitténs uppfattning att korta kurser ska ingå i ett större sammanhang hos samverkansparten och stämma med folkhögskolans verksamhetsprofil eller ideologiska inriktning. Detta leder i sin tur till att medverkan från folkhögskolans lärare måste vara hög. Kommittén föreslår att den förordningsregel som i gällar, nämligen att minst 25 % medverkan på samverkanskurs ska ske av folkhögskollärare som har viss undervisning på de långa kurserna, ska ändras till 15 % medverkan för fast anställd lärare med knytning till de långa kurserna. SFHL anser att regeln om minst 25 % medverkan ska kvarstå. Vi anser också att begreppet "fast anställning" är olyckligt då det kan betyda en lärare med fast anställning på några timmar i veckan på kortkurs under ett år. Anknytningen till skolans långkursverksamhet är viktig och bör markeras med "tillsvidareanställning". Anknytningen kan modifieras att gälla en treårsperiod i stället för varje år.

SFHL instämmer i kommitténs mening att planering, administration och utvärdering ska utföras av rektor eller lärare på folkhögskolan. Dessa funktioner är viktiga led i det pedagogiska ansvaret. Dessa arbetsinsatser måste därför också i kommande arbetstidsavtal ges skäligt utrymme av arbetstiden och resurser måste avsättas för detta.

2.8 UPPDRAGSUTBILDNING

Vad gäller uppdragsutbildning ansluter sig SFHL till synsättet att den ska ansluta till skolans profil, särart och speciella utbildningskompetens. Det finns en risk att skolorna av ekonomiska skäl åtar sig uppdragsutbildning och att de lärare som anlitas där

får en högre status än de som undervisar enbart på folkhögskolans kurser. Den risken bör minimeras.

2.9 STUDIEOMDÖMET

SFHL instämmer i kommitténs överväganden och förslag när det gäller såväl studieomdöme som allmän behörighet. SFHL anser nu som tidigare att folkhögskolan ska kunna ge studieomdöme och ha en egen kvotgrupp för antagning till högskola. Kommitténs förslag att införa centrala prov för särskild behörighet är inte förenligt med folkhögskolans målsättning och arbetsmetoder. Lärarna bör även i fortsättningen ges ansvaret för detta. Det räcker att kräva att nuvarande regler för utfärdandet av särskild behörighet följs noga.

Vad gäller kommitténs förslag att inte kräva normeringsprov instämmer vi i detta synsätt under förutsättning att det inte innebär att kvotgruppen försvinner.

3 HUVUDMANNASKAPSFRÅGOR

Som tidigare nämnts under folkhögskolans framtida uppgifter anser vi att landstingsskolor och fristående skolor fyller ett stort behov vid sidan av rörelseskolorna. Vi instämmer i kommitténs förslag att underlätta övertagande av statsbidrag vid byte av huvudman. Vi vill däremot till skillnad mot kommittén poängtera att de personalpolitiska konsekvenserna av ett huvudmannabyte kan bli stora och orsaka reella problem. Det behövs därför en långsiktig planering och framförhållning och en aktiv personalpolitik från huvudmannens sida inför en förestående överlåtelse.

4 UTLOKALISERING AV KURSER

Kommittén har helt riktigt konstaterat att de korttidsutbildade finns mest i städer och tätorter och att folkhögskolekurser därför måste etableras i dessa områden. SFHL anser det vara bra att denna möjlighet ges men att det måste vara möjligt för inte minst rörelseprofilerade skolor att ha avdelningar som ligger längre bort än på s k pendelavstånd. Definitionen leder till gränsdragningsproblem för både skolor och tillsynsmyndighet.

Vi behöver en närmare analys av vad en avknoppning i flera skolenheter kan innebära. Personalkonsekvenserna är tex inte alls belysta.

5 STUDIEFINANSIERINGSPROBLEM

SFHL vet av erfarenhet att bättre studiefinansiering är helt avgörande för många kursdeltagare och framför allt för de prioriterade grupperna. Kommittén har belyst problemen för invandrare och personer med läs-och skrivsvårigheter. Även äldre korttidsutbildade har svårigheter att skuldsätta sig och borde inte behöva göra det för att få en grundutbildning. Särskilt slår detta mot kvinnorna.

Regeln om studiemedel under endast 6 terminer slår hårt mot just korttidsutbildade som vill först skaffa en grundutbildning och sedan gå vidare på tex folkhögskolans speciallinjer som inte är

klassade som högskoleutbildningar. Den bör därför ändras, eller bör folkhögskolans eftergymnasiala linjer definieras som jämförbara med högskoleutbildningar.

SFHL förordar ett system med studielön för grundutbildning.

6 STATS BIDRAGSSYSTEMET

Ett system med treårsbudgetering kan ge förenklingar och flexibilitet vilket är önskvärt. Vissa svårigheter uppstår dock. När man nu tar bort kopplingen till lärarlönerna, anser SFHL i likhet med kommittén att det måste finnas någon form av indexreglering för statsbidraget, tex av samma typ som kommer att gälla för grundskola och gymnasium.

SFHL instämmer med de reservanter som kräver att taket för statsbidragsveckorna vid ändringen av systemet höjs med de 14000 deltagarveckor som idag fattas. Riksdagsbeslutet beträffande 1990/91 års folkhögskoleanslag innebär att det nu saknas medel motsvarande denna summa för att den nu gällande bidragsmodellen ska kunna upprätthållas. I direktiven har sagts att statsbidraget till folkhögskolan inte skall minska.

SFHL delar inte kommitténs uppfattning att den föreslagna statsbidragsmodellen, som helt utgår ifrån en koppling till deltagarveckornas antal, är den bästa. Den innebär att de minsta skolorna får sänkta statsbidrag, liksom de största. Det är de medelstora skolorna som vinner på den. Små skolor som har höga lärarkostnader, dvs äldre lärare med många års erfarenhet, förlorar mest på schabloniseringen genom att möjligheten till efterjustering av lönerna tas bort. SFHL förordar i stället en modell med en grundplåt till varje skola på ca 300 000 kr, ett belopp tillräckligt stort att täcka rektorsnedsättningen och en kanslifunktion, och därutöver statsbidrag efter antalet deltagarveckor. (Skall utvecklas mera) Denna modell innebär en viss kapning av den ökning som de medelstora skolorna får enligt förslaget, men följer i övrigt kommitténs förslag.

Kommittén markerar särskilt att folkhögskolorna ska ta ett ännu större ansvar för att handikappade ska kunna delta i kurserna. Det speciella bidraget till handikappanpassning av lokalerna får av denna anledning inte ifrågasättas.

Lärartätheten bör skrivas in i förordningen som ett krav på statsbidrag. SFHL ifrågasätter dessutom det riktiga i att lärartätheten skrivs ned från 2,1 till 2,0.

På grund av folkhögskolornas litenhet och geografiska spridning anser vi det olyckligt att de s k B-avdragen läggs ut på varje skola. Det kommer att innebära att mycket få lärare i framtiden får möjligheten till en längre sammanhållen utbildning/fortbildning, då skolans ekonomi inte tillåter det. Samtidigt är det mycket angeläget för skolorna att lärarnas kompetens kontinuerligt förnyas och förbättras för att kunna svara mot kravet att vara en flexibel och anpassningsbar utbildningsresurs i samhället.

Fortbildning av skolans lärarpersonal och utveckling av skolans pedagogiska verksamhet är så viktiga för skolans fortbestånd, att

vi helt delar kommitténs uppfattning att särskilda resurser ska öronmärkas för detta. Vi anser dock inte att samma pott ska användas även för en annan angelägen uppgift, rekrytering, utan att dessa ska skiljas åt i två pottar för att undvika risken att det ena tar ut det andra. Om det slutliga beslutet kommer att innebära att dels B-avdragen flyttas ut på skolorna, dels lärartätheten sänks, kräver SFHL att minst 5 % av statsbidraget avsätts för enbart lärarfortbildning.

7 PERSONALFRÅGOR

SFHL kan inte se några fördelar med att ta bort de statligt reglerade tjänsterna. Framför allt sker en uppsplittring av folkhögskolan som skolform genom att det blir fler avtalsområden än idag, tvärt emot vad kommittén skrivit i sitt betänkande. Landstingsförbundet blir en avtalsslutande part, rörelsefolkhögskolorna och de fristående skolorna ytterligare minst en part, Kommunförbundet en tredje. Detta anser vi vara synnerligen olyckligt, då risken därigenom finns för helt olika villkor och löner på folkhögskolor av olika typ. Konsekvenserna kan i värsta fall bli stora differenser mellan "rika" och "fattiga" skolor, olika standard på undervisning och lärarkompetens m m. Mycket tid och resurser till förhandlingsarbete, som i dag legat på SAV, kommer i stället att belasta huvudmännen.

En annan stor nackdel är att det blir delvis olika lagstiftning för olika typer av skolor, då den offentlighetsrättsliga regleringen helt försvinner för rörelseskolorna och de fristående skolorna, men delvis kvarstår för landstingsskolorna. Lagen om offentlig anställning kommer tex att gälla enbart på landstingsskolorna, liksom Sekretesslagen och dess bestämmelser om offentlig handling.

SFHL inser att det av staten kan tyckas vara rationellt att göra en likadan förändring av huvudmannaskapet för folkhögskolan som man gjort för ungdomsskolan, men beklagar att man inte tar hänsyn till vilka helt annorlunda effekter det får. Folkhögskolan kan inte jämföras med privata skolor som alternativ till grund- och gymnasieskola, eftersom den är en egen skolform med lång tradition bakom sig. Som egen skolform är den beroende av en identitet och en jämförbar kvalitet över hela landet oberoende av huvudman.

Av dessa skäl är det ett krav att behörighetsregler för lärare fastställs centralt och gäller lika på alla skolor, och detsamma gäller förutsättningar för tillsvidareanställning på folkhögskola. Bestämmelser måste finnas om att behöriga sökande till lärartjänst på folkhögskola ska anställas före obehöriga, och om att behörighet ska ge tillsvidareanställning.

Vad gäller behörighetsreglerna anser SFHL att som idag ska visst folkbildnings- och folkrörelsearbete vara behörighetsgivande liksom akademiska studier. Vi vill däremot ha en ändring till stånd vad gäller den pedagogiska behörigheten, så att alla folkhögskollärare har samma pedagogiska utbildning, inte som i dag enbart ämneslärarna. Även lärare på specialkurser och yrkesinriktade kurser bör ha denna utbildning för att folkhögskolans alternativa pedagogik och synsätt ska garanteras. Detta bör beaktas särskilt vid en översyn av f-linjen.

Vidare bör f-linjen regionaliseras så att det finns möjligheter till sådan utbildning i övre Norrland. Det bör dessutom finnas fler ingångar till f-linjen. Distansstudier och annan flexibel uppläggning bör övervägas. Översynen av f-linjen bör ske på departementsnivå och under samverkan med bl a folkhögskolans fackliga organisation. Vad gäller fortbildning ska grundreglerna skrivas in ett MB-avtal där varje lärare garanteras minst fem dagars fortbildning per år med full kostnadstäckning.

Ett annat uttryck för skolformens identitet har varit lärarrådets kollektiva ansvar för den långsiktiga pedagogiska planeringen. Rektorer har ibland hämtats utifrån rörelsen och kommit och gått, men lärarkollektivet har stått för den pedagogiska kontinuiteten och även förnyelsen. Lärarnas engagemang härvidlag är livsviktigt och bör därför även i fortsättningen tas tillvara och poängteras genom att lärarrådet som nu har det pedagogiska ansvaret på folkhögskolan. Detta är en annan funktion än det samråd som också ska förekomma på folkhögskola som en viktig del i den inre demokratin.

Det måste finnas starkare garantier i förordningen att lärare, kursdeltagare och övrig personal garanteras inflytande i samrådsorgan.

8 TILLESYNSMYNDIGHET

INTE Ett statens folkbildningsråd kan kanske tyckas stämma överens med folkhögskolans frihet och ha möjlighet att efter en inkörsperiod kunna ge helhetssyn och göra kvalitetsbedömningar av folkhögskoleverksamheten. Men SFHL anser att folkhögskolan, som har viktiga funktioner både vad gäller kompetensgivande utbildning och viss yrkesutbildning, ska avlägsnas för långt bort från andra vuxenutbildningsanordnare. Vissa funktioner borde därför bättre höras hemma på statens skolverk. Denna fråga behöver utredas ytterligare för att belysa konsekvenserna av olika alternativ.

9 EN FÖRBÄTTRAD UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

SFHL anser att det måste finnas en seriös utvärderingsforskning utifrån folkhögskolans unika egenskaper, en utvärdering som utgår från folkhögskolans särart och dess utövare i stället för från uppifrån ställda kvantitativa mål.

Lärare, elever

Sundbyberg 1990.10.30

Kerstin Mustel

Kerstin Mustel